17. szám Budapest, 1908 április 24. V. évfolyam

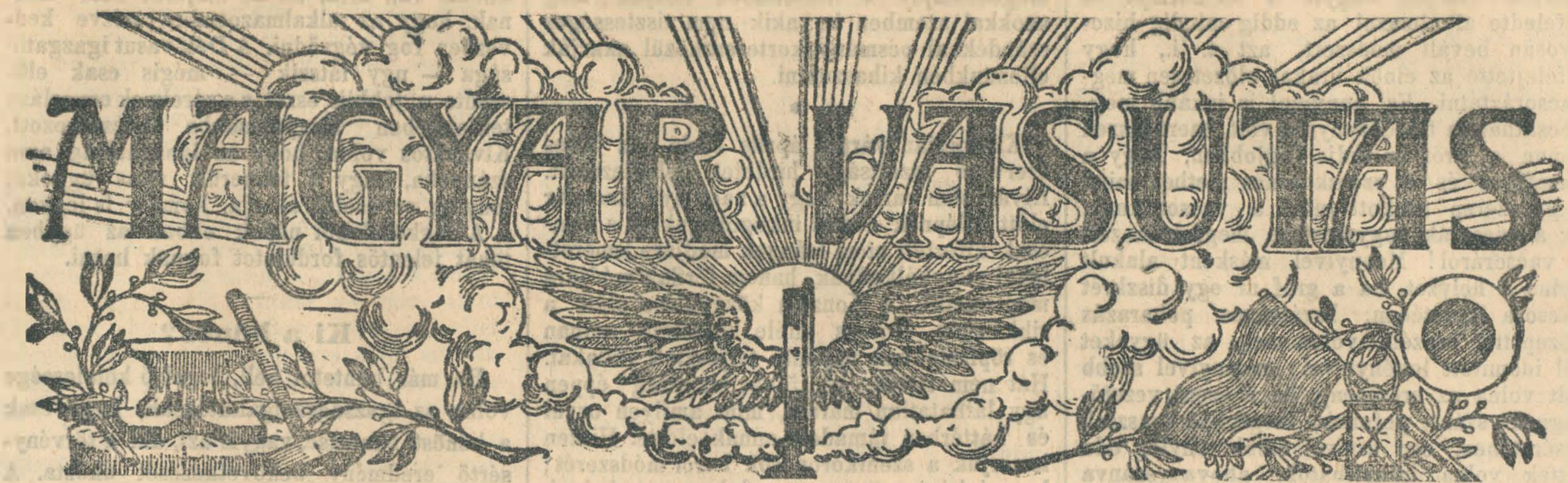

A VASUTI MUNKÁSOK ORSZÁGOS SZÖVETSÉGÉNEK HIVATALOS LAPJA.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, VII., Garay-utca 16. szám, II. emelet, 9, ahová minden levél és küldemény cimzendő.

Megjelenik minden héten pénteken.

Előfizetési árak: Egy hóra — — — — — —.80 kor. Negyedévre — — — — 2.40 „ Félévre — — — — — 4.80 kor. Egyes szám — — — — —.20 „ A Szövetség tagjai díjtalanul kapják.

Május elseje a munkásság ünnepnapja!

Tanulságok.

A mult vasárnap az öntudatos vasutasság eddigi győzelmeinek számát egy ujabbal szaporitotta. Hiába volt tehát az alaptalan vádaskodás, a rágalmak özöne, a Konzum továbbra is az öntudatos vasutasok kezében marad s nem lesz a klikkek martaléka.

Eszünk ágában sincsen a kisebbségben maradt ellent kigunyolni. Nem szokásunk a döglött oroszlánon még egy utolsót rugni s éppen ezért nem is foglalkozunk többet az ellenfél eddigi rágalmaival, amelyeket a Konzum igazgatósága ellen szórt az akarnoksereg és a kapaszkodók beteges ambiciója. De ha eleddig foglalkoztunk is velük, kötelességünk volt, hogy védelmére keljünk azoknak, akiknek más sajtó nem állt rendelkezésükre, hogy igazukat bennük elmondhassák. És ha eleddig igyekeztünk is a rágalmakat visszautasitani, nem azért tettük, hogy a volt Konzum igazgatóság ujbóli megválasztását biztositsuk, hanem, hogy magát a Konzumot és ennek erkölcsi létét megmenthessük. Mert semmi sem öl, semmi sem pusztit ugy, mint a *gyanu*, amelynek szülőanyja a legtöbb esetben maga a *rágalom*.

Mi nem egyes emberek, klikkek, frakciók ügyét akartuk előmozditani, amikor a Konzum mellett sikra szálltunk, hanem a vasutasság ügyét. A Konzum volt igazgatósága nem szorult a mi védelmünkre. Ezek az igazgatósági tagok nem tőlünk, hanem a Konzum tagjaitól, a Konzum közgyülésétől várták az elégtételt. És meg is kapták oly módon, hogy javarészt ujból megválasztot ták. Ennél fényesebb elégtételt, ennél melegebb ragaszkodást nem is remélhettek.

Mi, akik a személyi kultusznak nem hódolunk, előre láttuk ezt az eredményt. Mi, akik tisztában vagyunk a vasutasság érzelmi világával, mi akik nap-nap után észleljük a hivatalos terrort, a hatalmi tulkapást, még akkor is, amidőn valahol szavazásra kerül a dolog, jól tudtuk, hogy ahol *titkos a szavazás*, ott a vasutas, menten minden félelemtől, abba a táborba szegődik, ahol minden vasutasnak helye volna, ahová józan esze és jobb érzése küldi. És ez a tábor az öntudatos vasutasok tábora, amelyet hatalmi tulkapásokkal, piros-fehér-zöld szavazólapokkal apasztani nem lehet. Ez a tábor le nem fogyhat, ez a tábor csak nőhet s ez a tábor fogja egyesiteni idővel az összes vasutasokat.

És ezt holt bizonyosan merjük állitani. Mert, ha még ma vannak is vasutasok, bár félnek, hogy a hivatalos terror kiüti szájukból a kenyeret, de már is helyesen gondolkodnak, már is az öntudatos vasutasokkal éreznek s ha csak szerét ejthetik — különösen titkos szavazásoknál — ennek kifejezést is adnak.

Tessék csak végig tekinteni a sinek mentén, amikor valamilyen választási küzdelem lejátszódik.

A hivatalos presszió, a maga teljes nemtelenségében dul. A felsőbbségi fölény még itt is éreztetni akarja hatalmát. Néha szemérmetlenül, máskor meg csellel, ravasszsággal igyekszik rábirni az alárendeltjeit, hogy meggyőződése *ellen* szavazzon.

Megesett egy betegpénztári választásnál, hogy egy iv papirra fel kellett irnia mindenkinek a nevét, jeléül annak, hogy kiselejtezett talpfát kér a felsőbbségtől. Gyültek is az aláirások, amig a végén aztán kisült, hogy nem is talpfáról volt szó, hanem a pályafelvigyázó urat választották meg betegpénztári küldöttnek.

Tessék csak visszapillantani a multban lezajlott fegyelmi birósági választásokra. Az öntudatos vasutasság mindenütt oly fölénynyel választotta meg jelöltjeit, hogy az ellenfelek szavazatai számba sem voltak vehetők.

És tessék figyelemmel kisérni a mostan lefolyt betegpénztári küldöttválasztásokat, tessék latolgatni, milyen erkölcsi értéke van annak, ha a kolozsvári mühely — ahonnan minden hónapban üdvözlő távirat megy a hatalmasokhoz, — ha a kolozsvári mühely 250 munkása 17 szavazat ellenében szervezett munkást biz meg képviseletével.

Tessék latolgatni mit jelent az, ha szentkoronás főfészkekben, mint Szombathelyen, az öntudatos vasutasok vezető emberét ruházták fel ezzel a tisztséggel.

Avagy felhivjuk a felsőbbség figyelmét arra, hogy hiába suhogtatta korbácsát a temesvári mühelyi munkások fölött? Hiába zuditotta le kegyetlen csapásait a proletárhadra, azért szilárdan állanak és a temesváriak betegpénztári küldöttje *is szervezett* munkás.

Avagy rámutassunk az északi főmühelyre? Megtanitsuk-e mi a felsőbbséget, hogy ne áltassa magát a *„kis egyleti győzelmekkel“*? Olyan győzelmekkel, ahol a szolgálati főnökök gusztálják a nemzeti szinü szavazó lapok leadását és leadóit. Pyrrhusi győzelmek ezek akkor, amidőn ugyanez a mühely 400 szavazat többséggel *szociáldemokratákat* választott betegpénztári küldöttekül.

Ezek a titkos szavazások bizonyitják legjobban, hogy a vasutasok lelke mélyén már ott izzik a zsarátnok. És ez a parázs ki nem fog aludni soha. Csak az a kérdés, hogy mikor fog lángra lobbani? Mert pirkadni kell az éj után.

De az éjszakát is be lehet világitani, ha mással nem, hát egy-egy ujabb sikerrel.

Az öntudatos vasutasok feladata világossá, nappalá tenni az éjszakát.

Egyről-másról.

A szentkoronás vezetőség és a Független Magyarország között hosszu időn át folytatott papirosháboruság, ugylátszik, egyelőre befejeződött. Csoda történt. A háboruságban — amelyet tudvalevőleg maga a szakállgróf inditott meg saját cselédjei ellen — ez alkalommal a szakállgróf maradt alul. A gróf ur nagyon is átlátszó politikája elsősorban Bezerédy Ábel dr.-ral szemben mondott csütörtököt, mert nem sikerült őt a társelnöki pozicióból kiintrikálni. Ez volt az egyik pofonütés. A másikat pedig az a szentkoronás elnöki gárda adta meg, amely eddig mindig hüséges tányérnyalója volt a grófi konyhának. Ez a különben mindig megbizható társaság egyszerre megbokrosodott és nem adott igazat a rónai móricék torkán át megnyilatkozott elnöki akaratnak, alapos leckét adván a gróf ur főcsizmatisztitójának, a szentkoronások eszének — Fábián László dr. urnak. Kutattuk az okát, hogy mi az ördög lelte ezt a jámbor társaságot s végre hosszas töprengés után rájöttünk, hogy mi is okozta ezt az előttünk annyira megfoghatatlan változást. A gróf urat ez alkalommal egy-

szerüen cserben hagyta a memóriája és elfeledte alkalmazni az eddig mindig bizonyosan bevált módszert, azt t. i., hogy elfelejtette az elnök urakat előzetesen megvacsoráztatni. Ez annyival is inkább megbocsáthatlan feledékenység volt, mert hiszen éppen a gróf ur tudja legjobban, hogy a hazaffyas és a szentkoronás életben minő nagy szerep szokott jutni a vacsoráknak. Ő, a vacsorák nagymestere, megfeledkezett a vacsoráról! Mennyivel másként alakult volna a helyzet, ha a gróf ur egy diszkrét vacsora keretében, barátságos poharazás közepette beszélte volna meg az ügyeket jól idomitott legényeivel; mennyivel szebb lett volna az eredmény, ha a szent vezetőségnek szánt pofonok, megfelelő toasztok kiséretében, egy estével előbb tényleg oda lettek volna irányithatók, ahova szánva voltak s a valóságban nem ott csattantak volna el, ahol azok legkevésbé szivesen látott vendégek voltak, t. i. a gróf intimus szerkesztőjének és igy közvetve a gróf urnak ábrázatján.

No, de ebből legalább megtanulhatta a gróf ur, hogy a szórakozottság mindig káros olyankor, amikor az embernek egész figyelmét a kitüzött célra kell szentelnie, s máskor nem lesz annyira vigyázatlan, hogy életbevágó dolgokat olyankor tárgyaltasson még bizalmasaival is, — amikor még nem volt meg az etetés.

*

Aprilis 19-én tehát megvolt a nagy temetés. A programm szerint ugyanis ugy kellett volna a dolognak megtörténnie, hogy a Sümegi-Aberbanell-féle szentkoronás keresztes lovagoknak el kellett volna földelniök e napon a szocialistákat. Csakhogy hiba esett a számitásban. Hogyan, hogyan nem, de merő véletlenségből ugy esett meg a dolog, hogy a szocialisták földelték el a szentkoronás honmentőket, szintén csak véletlenségből. Itt meg egy másik hiba csuszott be a gróf ur politikájába, amely különben mindig csalhatatlanul bevált ott, ahol ő és táborkara voltak a legokosabb emberek. A számitásból ugyanis kifelejtették magukat a szocialistákat s már előre elkészitették a temetés programmját akkor, amikor elfelejtették őket előzőleg agyonverni. Itt tehát abban volt a hiba, hogy a gróf ur és keresztes vitézei előbb ittak a medve bőrére, mintsem leteritették. Mikor aztán jött a medve a maga erőteljes nagyságában, mit tehettek a gróf ur tányérnyalói? — Szépen hasrafeküdtek.

*

A mi szimbólumunk a jogtü és a vörös lobogó — a szentkoronások szimbóluma a tulipán és a trikolór. Minden szimbólum tiszteletre méltó akkor, ha azt komolyan is veszik nemcsak azok, akik az ellentáborban vannak, hanem azok is, akik azt magukénak vallják. Megvalljuk, hogy megbotránkoztunk afölött, hogy a Konzum évi közgyülésén a szentkoronások nem átallották saját szimbólumukat piszkos kortescélokra kihasználni s ezzel sárba tapostak egy olyan eszményt, amely az ország lakóinak tulnyomó része előtt ma is még szent s valószinüleg még sokáig szent fog maradni. Arra célozunk, hogy Abarbanell Salamonék tüntetésképpen nemzetiszinü szavazó bárcákkal árasztották el a közgyülésen jelenlevő tagokat s botorul nem gondoltak arra, hogy egy üzleti vállalkozás közgyülésén semmiféle szimbólumot semmiféle alakban profanizálni nem illik. Annál megbotránkoztatóbb volt a dolog, mert olyan táborból és olyan célokért történt, amely tábornak és amely céloknak a legparányibb közük sem volt a trikolórhoz. Tessék elhinni, mi, az ellentábor, restelkedtünk fölötte, hogy a nagy vasutas táborban olyanok is akadhattak, akik piszkos célok elérésére nem átallották a trikolórt kitenni a megaláztatásnak s csak a szervezett vasutasok férfias komolyságának tudható be, hogy a tisztességtelen manöver nem sikerült. Mi a magunk eszményeinek tiszteletet követelünk, de az ellenkezőt is megbecsüljük s tiszteletben tartjuk még azokkal szemben is, akik nem tisztességes szándékkal ocsmány korteseszközül akarják ellenünkben kihasználni.

*

Kiváncsian vártuk áprlis 19-én „az 50-es szervező bizottság“ hirdetett leleplezéseit. Kiváncsian vártuk, hogy a nagy nyilvánosság előtt kilépnek eddigi inkognitójukból s nemcsak kifestett utcai leányok módjára ismeretlenül pletykálkodnak, hanem férfiak módjára megismétlik a Konzum közgyülése előtt a sikkasztás és más efféle büntettek szóban és röpiratokban naponta terjesztett vádakat. Hát nem tették. Az „50-es bizottság“ éppen ugy láthatatlan maradt, mint amilyen orvul és háttérben támadott annak előtte. Hiszen ismerjük a szentkoronások harci módszerét; ha másként nem megy a dolog, nem riadnak ők vissza az illemhelyek tartalmától sem s azzal sem törődnek, ha ezzel nem az ellenfelet, hanem önmagukat piszkitják is be. Csak aztán ne keseregjenek, ha ellenük mi is olyan fegyvereket fogunk alkalmazni, amilyent megérdemelnek. Oroszlánok ellen mindenesetre más fegyverekkel szokás küzdeni, mint a patkányok ellen. A sivatagkirály nyiltan támad, orditásával harcra hivja fel azt, aki vele megküzdeni akar s figyelmezteti azokat, akiknek érdeke a harcot elkerülni. A patkány csak a csatornában érzi jól magát s azzal nem küzdeni, hanem agyonverni szokás. Az „50-es bizottság“ tagjai pedig, amint láttuk, tanácsosnak tartották továbbra is megmaradni a csatornák homályában. Ott is a helyük!

*

Ahol az igazságot nem szuronyok és lovaskatonák szokták támogatni, ott egészen más arca is van annak. Lám Podolszky ur a Konzum évi közgyüléséből megtanulhatta, hogy ahol az emberek akaratszabadságának megnyilvánulását nem rendőr- és katonacsapatok befolyásolják, ott az magától is minden rendzavarás nélkül megtalálja a helyes utat. A munkásöntudatosságnak ez a fényes győzelme sokkal jelentősebb, mint a különböző hangászcsoportok apró-cseprő győzelmei. S legyen meggyőződve róla Podolszky ur, hogy mi ezt a fényes győzelmet sohase fogjuk olyan szines frázisokkal körülgarnirozva a világba kürtölni, mint ahogy a világba kürtöltetett a hangászok és a kis egylet rendőrileg és katonailag biztositott kisded győzelme a koaliciós sajtó által.

SZEMLE.

A főfelügyelőség szives figyelmébe.

Nagyváradon a pályafentartási munkások egy részét nem veszik fel a nyugbérbe.

A 8 napi szabadságot nem kapják meg. Azok, akik ezt már élvezték, kénytelenek voltak visszafizetni a szabadságidőre esett napibért.

Szabadjegyet senki sem kap.

A bevásárlási könyveket 3 napon belül vissza kellett szolgáltatni.

Tüzelő és világitó anyagot nem kapnak.

Táppénzt nem 60, hanem csak 50%-ot kapnak, sőt volt eset, hogy 10 napi betegség után nem fizettek ki táppénzt.

A podgyászhordárok napibére még mindig 60 fillér. November 2-án az üzletvezetőséghez 8023. szám alatt benyujtott ily irányu kérvényükre még mindig nem kaptak választ.

A kocsitisztitók laktanyáját és étkező helyiségét megtekintésre ajánljuk.

—

Mozgalom a Déli vasuton.

A Déli vasutasok mozgolódása *jogos* volt. Ezt nem mi állitjuk, hanem az igazgatóság, még pedig akkor, amidőn elismerte, hogy a Déli vasutasok sérelmei orvoslandók.

Amikor e sorokat irjuk, a Déli vasutasok ügye még nem jutott dülőre, de a legjobb kilátás van arra, ha az előjelek nem csalnak, hogy az alkalmazottakra nézve kedvezően fog végződni. A Déli vasut igazgatósága — ugy látszik — mégis csak előszedte a jobbik eszét s a sérelmek orvoslása tekintetében tárgyalásokba bocsátkozott. Kivánatos volna, hogy az igazgatóság ama szándéka, hogy a felmerült vitás ügyeket tényleg orvosolni akarja, komoly is legyen.

A legközelebbi napok ebben az ügyben tehát jelentős fordulatot fognak hozni.

—

Ki a bünös?

Ha már büntetni kell, legelső kötelessége volna az igazságszolgáltatásnak, hogy csak a bünöst büntesse, vagyis azt, aki a törvénysértő eredmény bekövetkezését okozta. A vasuti balesetekért rendszerint egy-egy alsóbbrendü vasuti alkalmazottat csuknak be és csapnak el állásából, holott a bizonyitó eljárás során legtöbbször kiderül, hogy az a *gondatlanság*, ami a balesetet okozta, maga is elkerülhetetlen okozata a végsőig csigázott emberek kimerültségének.

Igy történt a hollódi vasuti katasztrófa is 1905 december 2-án, amelynek három emberélet és több könnyebben és sulyosabban megsebesült utas esett áldozatul. A szerencsétlenség a biharmegyei Hollód és Szombatság között történt. Egyik kanyarulatnál a személyvonat teljes gőzzel a szemközt jövő tehervonatba ütközött s a lokomotivvezetők és egy fütő halálukat lelték. Nagy Zoltán hollódi vasuti előljáró került emiatt vád alá, mert bár táviratot kapott, hogy Szombatságról kirobogott a tehervonat, mégis elinditotta a személyvonatot. Az előljáró azzal védte magát, hogy annyira el volt csigázva a sok álmatlansággal járó munkától, hogy a táviratról teljesen megfeledkezett és igy történhetett meg a személyvonat elinditása. A vizsgálat megállapitotta, hogy az eset előtt Nagy Zoltán huszonnégy óráig volt egyfolytában szolgálatban. Nagy Zoltán elmebeli állapotát megvizsgálták a törvényszéki orvosszakértők, akiknek véleménye az volt, hogy a vádlott a cselekmény elkövetésekor *a testi és szellemi kimerültség oly fokában szenvedett, mely öntudatát átmenetileg megzavarta* és igy akaratának elhatározásában *korlátolva* volt. A szakértők véleményét jóváhagyta az igazságügyi orvosi tanács is. E két egyhangu vélemény ellenére, a nagyváradi törvényszék, közveszedelmes cselekmény elkövetéséért mégis bünösnek mondotta ki a vádlottat és *három hónapi fogházra*, valamint *hivatalának elvesztésére* itélte. A tábla az elsőbiróság itéletét jóváhagyta. Az elitélt semmiségi panaszt jelentett be.

Ahelyett tehát, hogy az ilyen rendszert megteremtő urakat kergetnék el jól fizetett és kimerültséget alig okozó hivatalaikból, a szerencsétlen kizsákmányolt munkásokat dobják a börtönbe és lökik ki a kenyeretlenség országutjára.

—

Megint a „Magyar Közlekedés“.

Ez az ujjnyi vastagságu sajttakaró bosszut akar állni, hogy a mult héten „kiszerkesztettük“. Az e heti számában igy ir a jeles lap:

> *Déli vasuti munkások* nagykanizsai mozgalmáról adnak hirt egyes lapok. Ez a hiresztelés azonban minden alapot nélkülöz, amennyiben a kanizsai munkásoknak nem lévén okuk semmiféle mozgalomra, csöndben végezik teendőiket.

No nézze meg az ember! Maga az igazgatóság is beismerte a munkások kérésének jogosultságát.

Hanem azért a „Magyar Közlekedés“ szerint a kanizsai munkásoknak nincs okuk a mozgalomra. Ugy látszik, a jeles lap szerkesztője a magyar közlekedést csuszás-mászásnak véli. Teljék öröme benne!

Husvét vasárnapján.

Méltóztatnak emlékezni t. Szentek arra a röpiratukra, amelyek ma már kikutathatatlan mélységek fenekén pihennek és azzal kezdődtek, hogy *„istentelen szocik“*, még olyan szent napon is, mint husvét vasárnap közgyülést is mernek tartani? No lám, hogy emlékeznek! Hiszen csak most zajlott le a Konzum közgyülése és ugyanazon a napon több szent kerületi gyülés is. A *kassai* szentkerület is husvét vasárnap tartotta a közgyülését, pedig ezt nem *„istentelen szocik“* hivták egybe, sőt a titkár — mint alább olvasható lesz — büszkén verte a mellét, hogy egyetlen egy szocialista sincs köztük.

Egy zólyomi elvtársunk jelen volt a közgyülésen, amelyről a következőket irja:

A kassai szentkerület f. hó 19-én megtartott közgyülésén jelenvoltak bizonyithatják legjobban, hogy — amint egy izben már megirtuk — a kerület megérett a kimulásra. Nem célunk, hogy a szentek belügyeivel foglalkozzunk és azokat bonckés alá vegyük, de azok a dolgok, amelyek ezen a közgyülésen lefolytak, olyan dolgok voltak, amitől ugyancsak pirulhattak a pesti küldött urak. Pirulhattak, még pedig annyira, hogy ennek *kifejezést* is adtak! Ide nem kell szocializmus, nem kell hazátlan izgató, aki a vasutasokat izgassa, mert nem létezik olyan izgató, aki jobban tudna izgatni, mint azok a tények, mik ezen a közgyülésen felmerültek.

És éppen azért nem is erőltetjük meg magunkat egy cseppet sem, hogy a kassai vasutasokat az öntudatos szervezkedésnek megnyerjük. Ők már látnak és tudják hol van az ő helyük.

A központi küldött urak felszólitották a kerületi tagokat, hogy legyen már vége a forradalmi hangnak (!?) és ha valami bajuk van mindig szépen alázatosan, de nem követelőleg forduljanak a felsőbbséghez, mert bajaikat csak akkor fogják meghallgatni, ha a felsöbbséggel karöltve működnek (!) Az elnöki jelentés inkább halotti bucsuztatóhoz hasonlitott, mint oly szövetségi jelentéshez, melynek a kultura fokán kellene állnia. A titkári jelentés hemzsegett az öndicsérettől, amelyben a többek között egy igaz szó is elhangzott: *büszkék vagyunk hála istennek, hogy kerületünkben egy szocialista tag sincsen!*“

Hát ezt elhisszük, mert nemcsak a kassai szent kerületben, de a többiben sincsenek szociáldemokraták. Ezek nem öszvéregyesületi tagok, hanem szakszervezetekben tömörülnek. És ezekben a szakszervezetekben a közgyülésen megszoktak jelenni a pénztárosok is, akik meg is teszik évi jelentésüket. Ezt a kassai szentpénztáros nem tette meg. Hanem azért a jámbor szentek megadták a felmentvényt. És a főfelügyelőség ezt rendben találja? Ugy látszik azért kell hangoztatni, hogy kerületükben nincs szocialista, hogy odafönn bizonyos dolgok fölött — szemet hunyjanak.

—

Boszniából.

Ugyanakkor, amikor a magyar vasutasok a Máv. Konzumban egy ujabb győzelmet arattak, a boszna-hercegovinai vasutasok sem maradtak tétlenül, a fogyasztási szövetkezetet illetőleg. Ide vonatkozólag a következő felhivást bocsátották ki boszniai kartársaink:

Vasutasok!

„Elérkezett az idő, hogy felvegyük a harcot a boszna-hercegovinai államvasuti Konzumért. Meg kell, hogy szüntessük azt a piszkos és rendetlen állapotot, amely már 16 éven át uralkodik benne. Mindenki tudja és érzi ennek a rettenetes állapotnak a sulyát, amely mindnyájunkra egyaránt nehezedik.

Vasutasok! Ez a Konzum csak a felsőbbségek igényei kielégitésére szolgál.

Ez a Konzum egy klikknek a kezében van, amely csak a felsőbbség és a maga gyomrának a kielégitésére törekszik. És ez a klikk uralja 16 éven át a helyzetet a Konzumban, amely már annyira elposványosodott, hogy a tagok nem is merik megközeliteni. Kereskedőknél inkább vásárolnak, mert ott legalabb friss és jó minőségü élelmiszert kapnak s hozzá meg 5—8%-kal olcsóbban.

Vasutasok! Ezt a gyalázatos állapotot tovább türnünk nem szabad. Ki kell ragadnunk ezt az intézményt a posványból és át kell alakitanunk „fogyasztási szövetkezetté“, még pedig olyanformán, hogy abban minden kategóriának egyenlő jogai és kötelességei legyenek. Le a hivatalnoki abszolutizmussal! Nem türjük, hogy a mi keservesen keresett filléreinkből mások garázdálkodjanak. Vasutasok, tömörüljetek egy zászló alá és követeljétek az igazgatóságtól a fogyasztási szövetkezet mielőbbi megalakitását.

A szavazásnál vigyázzatok, hogy hova adjátok szavazatotokat. A szavazó lapokon világosan kiirandó, hogy a *„fogyasztási szövetkezet“* mellett, vagy a mostani rothadt *„Lebensmittel-Magazin“* mellett foglal állást. Tudjuk, hogy mindenkinek megégette a „Lebensmittel-Magazin“ a száját s ez oknál fogva minden öntudatas vasutas a fogyasztási szövetkezet mellett foglal állást.

Értesüléseink szerint Sarajevóban már meg is történt a szavazás. Ugyanis a Vasutasok *„Flugrad“* szövetsége e hó 5-én tartott általános vasutasgyülést, ahol 441 szóval 2 ellenében a fogyasztási szövetkezet felállitása *mellett* foglaltak állást.

Az általános szavazás valószinüleg jövő hóban fog megtörténni.

*

Felkéretnek a boszniai és hercegovinai államvasutasok „Flugrad“ szövetségének tagjai, hogy a jövő hónap 9-ére hirdetett taggyülésen minél számosabban jelenjenek meg.

—

„Vontatás.“

Ezt a lapot szabad olvasni, mert hát olyan félhivatalos lapocska ez is, mint a többi szent-lap, amelyeket megjelenésük előtt előbb *„odafenn“* kell bemutatni. Ha azután felülről visszajön, azzal a mondással, hogy *„rendben van“*, akkor ki is szabad már adni.

A „Vontatás“ is egy ilyen előzetesen cenzurázott és m. kir. szabadalommal ellátott lapocska, amely kéthavonként jelenik meg. A szerkesztője Kertész-Krausz Ármin, üzletvezetőségi titkár vagy mi, aki évente 4 koronára szabta meg az előfizetési dijat. Miután a lap évente hatszor jelenik meg, egy-egy lappéldány 67 fillérjébe kerül az előfizetőknek. Egyes szám ára azonban csak 30 fillér, ennyinek van ugyanis a lapon kitüntetve. Kötve hisszük, hogy amikor hat példányt évenként 1 kor. 80 fillérért beszerezhet valaki, akkor erre a lapra 4 koronát előfizessen.

Hát mi észre sem vettük volna ezt a diszlapot, ha véletlenül egy ily értelmü felhivást nem találunk benne:

A tisztelt tagtársakhoz!

Több helyről hozzánk intézett bejelentés folytán értesitjük tagtársainkat, hogy azok, akik a „Szentkoronás szövetségből“ vagy a „Vasuti munkások országos szövetségéből“ ki akarnak lépni, azok adjanak be a kerület elnökségéhez f. év október hó 1-ig egy irásbeli bejelentést, amelyben kijelentik, hogy 1908. év végével a szövetségből kilépnek.

Ezen irásbeli kérvényt annyian irhatják alá, ahányan akarják és ezen kilépést a szövetségnek tudomásul kell vennie. *A vezetőség.*

A szövegminta a következő:

A Magyar szent korona országai vasutas szövetsége
tekintetes Elnökségének!

vagy

A Vasuti munkások országos szövetsége
tekintetes Elnökségének!

Van szerencsénk tisztelettel jelenteni, hogy a szövetségből 1908. év végével kilépünk.

....., 1908 szeptember hó 15-én.

Tisztelettel

Aláirások:

.....

.....

.....

Hát mi tulmegyünk még ezen is. Mi megsugjuk Kertész-Kohn Árminnak, hogy a Vasuti munkások országos szövetségéből bárki és bármikor kiléphet. Csakhogy azt is megsugjuk, hogy eddig még egyetlenegy fütő sem lépett ki a tagok sorából.

Pedig nem tartjuk őket kötéllel, mint Janszky-Kertész urék.

Mert éppen a saját lapjukban olvassuk, hogy:

„Az ügyvezető jelenti, hogy a m. v. államvasutak igazgatósága a bemutatott alapszabályokat *rövid uton(!!) visszaadta stiláris módositások* végett, a titkárság által javasolt módositásokhoz az értekezlet hozzájárult.“

Hát ez a *„stiláris módositás“* abban állott, hogy a miniszter nem engedi meg, hogy valakit három évre tagnak maradni kényszeritsen az alapszabály.

Mint ahogyan nem engedte meg azt sem, hogy a szent szövetség vagy a fütők szövetsége fizetésrendezési kérdésekkel foglalkozzanak.

Ilynemü ténykedést csupán május 19-én fognak kifejteni. Ezen a napon *választmányi* ülést fognak tartani, amelynek tárgysorozatában szerepel: *a tiszteletdijak és fizetések megállapitása.*

Ezért kellett Krausz-Kohn-Kertész Arminnak a fütőket *„megnyerni“* s nagy bölcsen nem a közgyüléssel, csupán csak baráti körben, a választmánynyal fog magának tiszteletdijakat és fizetést megszavaztatni.

Alig hisszük, hogy ily körülmények között akadjon bolond, aki Janszkyék oltárán áldozzon.

—

Kérjük vissza a tandijat!

Ezeknek a szentkoronásoknak határozott „pech“-jük van mindennel. Megpróbálkoztak már mindennel: árvaház, nyulászat, közös konyha, nyomda, budai sósfürdő, keserüvizforrás megvétele stb. stb. De mindenbe beletörik a bicskájuk. Gondoltak tehát a központi bölcs-szentek egy ujabbat, a mi még *„noch nie dagewesen“*. A vasutasokat tanitani is lehet — *jó pénzért* — addig is, mig az egyik *„Salamon“*-juk a repülőgép problémáját megoldja. Létesitettek egy szaktanitási tanfolyamot. Nagyhangon hirdették, hogy minden vasutas kvalifikáció és felekezeti (?) tekintet nélkül náluk megszerezheti: 1. a négy középiskola elvégzéséről szóló bizonyitványt, 2. letehetik a munkások is korkülönbség nélkül, a vonatvezetői, raktárnoki és állomásfelvigyázói vizsgát s igy ők boldogan fognak evezni az altiszti ranggal járó boldogság tengerében. Mindezeket a jókat pedig csupán egy kemény forint leszurkolása ellenében adják.

Megkezdődött tehát a tanitás novemberben s felvonultak a tanárok is. (Fene gondolta, hogy a szentkoronás vasutasok között annyi a pedagógus zseni.)

Még most is tanitanak, sőt mivel ott náluk nagyon sok az önzetlen tanárvasutas, eltartana a tanfolyam talán még évekig is, ha máris nem elégedetlenkednének a hallgatók. Pedig erre — azt mondják — nincs is okuk, mert hiszen annakidején azt is megigérték, hogy az északi kerületben fog kiszállni, a kormány megbizásából, a középiskolai vizsgáló bizottság és a szakvizsgabiztos is. Csakhogy a korcsmáros nélkül csinálták meg a számlát. Sem az egyik, sem a másik vizsgáló bizottság nem hajlandó hozzájuk kifáradni. Az egyik azért, mert ez törvénybe ütközik, a másik meg azért, mert szabályellenes volna ezen eljárásuk.

De ez csak az egyik baj!

Még ezzel valahogy megbékülnének a hallgatók, hanem itt a másik baj is a nyakukon. Ugyanis, ha már a négy középiskoláról ott bizonyitványt nem gyárthatnak, legalább a szakvizsgákat idejébe lerakhatnák. De erre meg nem tanitották őket eléggé. Pedig a kereskedelmi miniszter csak juliusig adott erre még terminust s most fejvesztetten kapkodnak. Az időből kifogytak, most aztán se vizsga, se pénz, még a vizsgán elhasalni sem lehet.

Ime ide jutott ezen legujabb próbálkozásuk a taggyüjtés, illetőleg ugyan ezzel sem csőditettek sok embert magukhoz, csak 35—40 embert birtak igy felültetni, akik most drágán fizetik meg a tanitást. Sokan ujból beléptek, ez kötelezi őt 3 évi tagságra tehát fizetnek 24 korona tagdijat.

8 hónapon át 16 koronát tandijat, volna tehát summa-summarum 40 korona, amit a szájuktól vontak el a szegény tanulótagok. Sőt voltak olyanok is ezek között, akik a tanulási időre beteget jelentettek. Ez is egy csomó pénzbe került ezeknek. Hát még a könyvek, amit drága pénzért adtak nekik. Ez is szép összeg.

Lám-lám vasutasaink, igy fest az ő önzetlenségük! Volt lelkük ennyi szegény földhözragadt embert félrevezetni, csak azért, hogy egyesek anyagi hasznot huzzanak belőle, a szent szövetség meggyarapithassa az elherdálásra szánt vagyont.

Furcsa fogalmak ezek az önzetlenségről, a vasutas kisemberek boldogitásáról.

—

Lyon.

Harminc nemes Budára — pardon! — Lyonba tart, zászlót rendelni kész, Ludvigh Gyula százasával, Hotye, a hős vitéz . . .

No de ne verseljünk, verslábak helyett beszéljünk inkább azokról a lábakról, lábak tulajdonosairól, kik a nemzeti felbuzdulás egetverő napjaiban *„10 hónapi becsületes s önzetlen munka után“* „kitalpalták“ a felsőbbség bizalmát, elismerését; azt a bizalmat, mely nemcsak szavakban, hanem áldozatkészségben is nyilvánult meg.

Ennek az elismerésnek, ennek az áldozatkészségnek különös figyelmet keltő hangsulyozásával fordultak *azután* munkástársaikhoz előbb röpirattal, majd gyüjtőivvel. Természetes: ily magas elismeréssel szemben függő állásban levő ember, érdekeinek kockáztatása nélkül, ellentétes álláspontra nem helyezkedhetvén, a nemzeti zászló beszerzésére kibocsátott gyüjtőivek eredménydusan záródtak le, annyira eredménydusan, hogy a magyar ipar — melynek támogatása minden hazafinak morális kötelessége — igényeiket már *„kiszöni“* nem tudván, lobogójukat, mely alatt az 5—10 koronákat adakozó munkástárs hivatva lesz énekelni:

„E nagy világon e kivül
Nincsen számodra hely . . .“

nem itt Magyarországon rendelték meg — ahol a zászló- és jelvényipar áll legalább is oly magas nivón, hogy igényeiket kielégitette volna —, hanem . . . hanem a magyar ipar lekicsinylésével és felrugásával a lyoni gyárak egyikében!

Mielőtt azonban e zászló alatt elénekelnék, hogy

„E nagy világon e kivül
Nincsen számodra hely . . .“

az önök helyét jelöljük ki, t. 30-as bizottság. Önöknek fölötteseik s munkástársaik itélőszéke előtt van a helyük, mert önök akkor, amikor a magyar ipart mellőzve, a nemzeti kormány adományát s hazafias munkástársaiknak filléreit, koronáit idegen ipar támogatására használták fel — programmjukkal ellentétben —, a legnagyobb hazafiatlanságot követték el!

Vajjon mit szólnának önök, t. 30-as bizottság, ahoz, ha egy napon arra ébrednének, hogy mindazt, amit önök elvégezni tudnak, a Máv. Ausztriában vagy — mondjuk — Németországban rendelne meg?

Vagy önök szerint talán ez a hazafiság?!

Meglehet. Mi azonban, kiket önök a *„hazátlan bitang“* jelzővel ruháztak fel, más véleményen vagyunk s ilyen hazafiasságból még akkor sem kérnénk, ha véletlenül a felsőbbség bizalma és elismerése honorálná is!

És most — de gustibus non est disputandum — előre a lyoni zászló alatt!

Vasutassors.

A Rákos-Ujfalui vasuti őrház mellett a bécsi gyorsvonat csütörtökön este *elgázolta* Barát Károly 61 éves vasuti pályaőrt. A szerencsétlen embert *darabokra vagdalták a vonat kerekei.* Holttestét a rákospalotai halottasházba vitték.

A Verseny-utcai postahivatallal szemben Gayer Árpád 30 éves váltóőrt a vonat elgázolta s *mindkét lábát lemetszette.* A Rókus-kórházba szállitották.

A nyugati pályaudvaron a Ferdinánd-hid alatt Nagy Gál Imre vasuti fékező két ütköző közé került. A *sulyosan megsebesült* munkást a Rókus-kórházba vitték.

A rákosi pályaudvaron kedden reggel fél 7 órakor a munkásvonat *elgázolta* Pintér István napszámost; a kerekek *mind a két lábát levágták.* Haldokolt a huszonhétéves ember, amikor a Rókusba vitték.

KÜLFÖLD.

Az olasz vasutasok emlékiratban fordultak *Bertolini* miniszterhez. Az emlékirat felsorolja a vasutasok követeléseit és a választ julius 15-ig kéri kézbesiteni. Főkövetelésük a *8 órai munkaidő.* Minden tulóra $^1/_8$-ával a rendes napibérnek jobban dijazandó. A tulórák száma évenként 300-nál több nem lehet. Mindenki, aki valakit a rendes 8 órán tul oly szolgálattételre utasit, amely szolgálattól az utazók biztonsága is függ, közbiztonság elleni kihágásért büntettessék. Megemlitendő, hogy az olasz vasutasszolgálatban a 8 órás szolgálat a nagyobb állomásokon már be van vezetve, sőt a vonatszemélyzet tényleges munkaideje már ma is alig haladja meg az átlagos 8 órát, az irodai személyzet pedig mindössze 7 órát dolgozik. A pályafentartási személyzet részére 10 órát követelnek, hetenként teljes 24 óra szünnappal. Éjjeli munka havonta csak 15 izben legyen követelhető.

A miniszter adandó válaszára annak idején majd visszatérünk.

A Konzum közgyülése.

Leadatott 6240 szavazat. Ebből 4751 esett a szervezett vasutasok jelöltjére.

Ez volt a Máv. Konzum közgyülésének eredménye, ez volt a válasz azokra az alaptalan rágalmakra, amelyeket önző, kapaszkodó emberek hetek óta szórtak egy oly intézmény igazgatósága ellen, akinek müködését a közgyülés, egy-két akadékoskodó kivételével, a legteljesebb megelégedéssel tudomásul vette. Az eredmény nem jött meglepetésszámba. Mi ismerjük a szervezett vasutasság erejét, azonban sohasem becsültük tul. S hogy ez tényleg most is igy volt, bizonyitja ama körülmény, hogy bár a győzelmet előre láttuk, mégsem mertünk hinni ily fölényes többségnek.

A szervezett vasutasság ez ujabb győzelmével ismét csak azt igazolta, hogy hatalmas, komoly tényező, amelylyel minden téren és mindenkinek számolni kell.

A szentek lebecsülték ezt a tényezőt, talán ama hiszemben, hogy a hatalom ugy is mindig mögöttük van. Most az egyszer azonban elszámitották magukat, amennyiben — s talán ez az első eset — *az igazgatóság nem állt a szentek védelmére, hanem teljesen passziv szemlélte a lefolyt harcot,* amelyről különben itt adjuk részletes tudósitásunkat.

A „Kongresszus Csarnok“-ot zsufolásig megtöltötték az érdeklődők. Vagy 6—700 tag lehetett együtt, amidőn $^1/_2$10 órakor ***Bauer Endre*** megnyitotta a közgyülést. Rövid megnyitójában utal a felizgatott kedélyekre, de éppen erre való tekintettel nyugalomra, higgadtságra kéri a jelenlevőket.

Fodor Vilmos napirend előtt szólal fel. Kénytelen egy fontos ügyet szóvá tenni. Hetek óta terjesztenek oly röpiratokat, amelyeknek szerzői nem birtak elég bátorsággal ide eljönni. Erre nem is tartaná szükségesnek reagálni, azonban tudomása van arról, hogy a Máv. igazgatósága, talán éppen e kósza hirek alapján, napokig tartó vizsgálatot tartott a Konzumban. Azt is tudja, hogy a vizsgálat eredményét a Máv. igazgatósága leiratban közölte a Konzum igazgatóságával, sőt hirlik, hogy több rendellenességet állapitott meg. Ezt a leiratot szeretné ismerni. Kéri, hogy terjesszék a közgyülés elé.

Margulit Kálmán örvend ennek a felszólalásnak, mert igy legalább módjában áll magyarázatot adni. A Máv. igazgatósága élve felügyeleti jogával, a szövetkezeti ügykezelést felülvizsgálta.

Igaz, hogy ez az évi jelentésben nem található azonban a vizsgálat ez év január havában történt, a leirat meg pláne csak március hóban érkezett s igy nagyon természetes nem lehet nyoma mindennek a *mult* évi jelentésben. De különben is az igazgatóság az átiratot *„bizalmas“*-nak jelezte s megállapitja a vagyonkezelést és a könyvelést illetőleg az igazgatóság által vélt helytelenségeket.

A Konzum igazgatósága meghajolt ez előtt a leirat előtt, azonban lelkiismerete arra késztette őt, hogy hozzáértő szakembertől utmutatást kérjen a jövőre vonatkozólag.

Erre a feladatra *Kempfner* Vilmost, a kereskedelmi és váltótörvényszék és a tőzsde hites szakértőjét kérték fel, hogy tegyen ily irányban javaslatot.

Kempfner egy terjedelmes elaboratumot dolgozott ki, amelyet szóló egész terjedelmében felolvas s amelyből kitünik, hogy a Máv. igazgatóságának észrevételei *tévesek s hogy a Konzum igazgatósága ritkán észlelhető mintaszerüséggel vezette a Konzum ügyeit.* Nagyon természetes, hogy a Konzum igazgatósága ily értelemben fogja megadni a választ a Máv. igazgatóságának.

Majd áttér a vádakra és gáncsoskodásokra. Nem tudja, mely oldalról jönnek ezek . . . (Zaj. Le a szentekkel!)

Erről az oldalról beismerték, hogy bárha még nem is ismerték a jelentést, mégis vádaskodtak. Sajnálja, hogy ezek közül egy sem jött be az irodába információért.

Ezekkel a bokrétába kötött vádakkal óhajtana foglalkozni. Három év előtt már azt hirdették, hogy a Konzum a kamatokat sem fizeti s ime most a mérleg azt is bizonyitja, hogy nemcsak a kamatokat fizeti, hanem tetemes leirásokat is eszközöl. Legujabban valaki azzal a váddal állt elő, hogy 150.000 koronát elkezeltünk . . . (Abcug Kunitzer!)

Ennél tovább nem jutott a szónok. Valaki ugyanis közbekiáltotta, hogy közösen tartották meg. *Kiss* Miklós azonban jegyzőkönyvbe vétette az illető nevét, akit e közbeszólás miatt a biróság elé állit az igazgatóság.

Margulit Kálmán folytatva beszédét, bizonyitja, hogy a Konzum nem jutott lejtőre, mert soha kedvezőbb jelentés nem feküdt még a közgyülés előtt. (Közbekiáltás: 6%-ot adtak, hát jobb volt! Zaj. Derültség.)

Majd az állitólagos drága árakkal foglalkozik, kimutatva, hogy bárha egyes árucikkek meg is drágultak, mégis $1^2/_{10}$%-kal voltak az árak a tavalyinál olcsóbbak. De megcáfolja egyben az ellenzék nagy dorong számba menő érvét is, hogy *zálogba vitték az értékpapirokat.* Hát a szakértő jelentéséből kitünik, hogy *nem tették zálogba* és nem is fogják tenni. Egyben bemutatja a Magyar kereskedelmi bank könyvkivonatát, mely szerint még a Konzumnak van a bankon 4500 korona követelése.

A 20.000 korona váltótartozást is szemére hányták az igazgatóságnak, mert valakinek ezzel fizettek. Hát ez a váltó már rég ki van fizetve. (S bizonyságul felmutatva, eltépi a váltót.) Majd igy folytatja:

Hát hová mentünk volna kölcsönért? A sümegi salamonokhoz? Avagy Zágrábba? Vagy tán a Déli kerülethez . . . (Nagy zaj.)

Nem sokat törődöm azzal, vajjon beválasztanak-e az igazgatóságba, azt sem bánom, ha az 50-es szervező bizottság egyetlen látható tagját, Abarbanell Salamont választják be, de munkásigazgatósági tagtársait ne engedje a közgyülés leszoritani. A Konzum tagjainak 75%-a munkás. Joga van tehát a munkásságnak a Konzum igazgatóságában helyet foglalni s nyugodt lélekkel

meri állitani a munkásigazgatói tagokról, hogy soha becsületesebb, igazságosabb és értelmesebb emberekkel nem ült egy asztalnál. (Hosszas éljenzés.)

Osváth István jelentkezett szólásra. (Zaj.) Végtelenül meglepi, hogy máris felzudulnak ellene. (Közbekiáltás: Ismerjük már! Talpnyaló!) Meghajol, bárki is felszólal, de ez nem nyilvános népgyülés, hanem itt a zsebünkről van szó. Panaszkodik, hogy a szavazólapokat egyeseknek nem adták ki. (Nagy zaj. Hazudik! Neveket! Bizonyitsa!)

Margulit Kálmán megcáfolja Osváth állitását. Voltak olyanok, akik több helyen is aláirták a meghatalmazást. Aki hamarább jelentkezett ezzel, annak adták ki. Ha tetszik, éljen Osváth jogával, majd illetékes helyen igazolni fogják eljárásuk helyességét.

Schneider András példát hoz fel arra, hogy valaki három napig kereste szavazólapját, amig aztán kisült, hogy Osváth ur vette ki. (Taps. Derültség.)

Nagy Lajos (Debrecen) bizonyitja, hogy a szentek presszióval csak három aláirást kaptak a meghatalmazási iveken, a többit mind hamisitották.

Schwarz József a vita bezárását inditványozza.

A közgyülés ily értelemben határoz.

Bauer Endre elnök kérdésére a közgyülés a jelentés felolvasását nem kivánja.

Kelenfy Károly. Évek óta figyelemmel kiséri a Konzum fejlődését. Sajnos, magas kora nem engedi, hogy aktivabb részt vegyen a munkában.

Sokat hallott és olvasott az ember az utóbbi időben, de olyan dolgokat, amelyen megbotránkozott minden jóizlésü ember.

Büszkeséggel nyugtathatja meg tagtársait, hogy az igazgatóság tevékenységét vádakkal illetni nem lehet. A maga részéről a Konzum-cikkekkel annyira meg van elégedve, hogy háztartását teljesen a Konzumból fedezi. Az élelmiszeruzsora és az üzleti pangás dacára büszkeség töltheti el az igazgatóság tagjait munkájokért. Nem szólalna fel, ha nem hallotta volna ezt a sok piszkolódást. De nyugton lehetünk, mert az üzleti év rendben folyt le és jó eredménynyel. Javasolja, hogy a jelentést en block fogadják el.

Schwarz József azt hitte, hogy az eszmék harca lesz ma itten, hogy az 50-es szervező bizottság ma süti el a nagy ágyut. Sajnálja, hogy nagyon keservesen csalódott. (Zaj.) Osváth maga nem zászló és nem jelszó, amely után indulni kell. (Nagy zaj.)

Mint ellenzéki jött ide, hogy higgadtan mondja el a kritikáját, hogy utat mutasson a jövőbeni müködésre. Sajnálja, hogy az igazgatóság bürokratikusan, konzervativul müködik. A demokratikus munkálkodás abban áll, hogy a szövetkezet erkölcsi ereje minden ember szivében meglegyen, de az igazgatóság ide programm nélkül jött. Megválasztatni magát nem müvészet. Tavaly egyhangulag elfogadták, hogy 2-szer árudahelyenként taggyülést tartsanak. Pesten mindössze 5 taggyülés volt. (Felkiáltás: Arra sem jöttek el.)

Majd az alkalmazottak érdekében szól, fizetésrendezést és szolgálati viszonyuk rendezését kéri.

A szervezett Konzum-ellenzék, ha minoritásban marad, ne mondja, hogy ki a Konzumból. Az öntudatosak pedig legyenek tudatában, hogy mit tesznek. (Éljenzés.)

Verbir Béla a taggyülések nyilvános kihirdetését kéri. Elismeri, hogy ez költséges, de kivánja, hogy mégis megtörténjék.

Nem tartja jogosnak, hogy a tagok egyrésze kitessékeltetik a szövetkezetből, mint a postások.

Az alapszabályt módosittatni kivánja, hogy ez meg ne történhessék. Helyesli az igazgatóság ama ténykedését, hogy a Konzum a termelés terére lép.

Osváth János ujból szólni akar. (Zaj.) A konyha érdeke hozta őt ide, hogy olcsó és jó árukat kapjanak.

Két év előtt a mai igazgatóság egy röpiratot adott ki. (Felmutatja.) Fel akarja ezt most olvasni, hogy . . . (Nagy zaj.) Elhiszi, hogy az igazgatóság szivesebben venné, ha dicsérné . . . (Óriási, percekig tartó zaj. Osváth társaival társalog.)

Bauer Endre: Kérem Osváth urat, folytassa beszédét.

Osváth István: Megbizatásom van beszélni. Ennél a röpiratnál nagyobb ostor . . . (Eláll! Ne tanitson bennünket! Óriási zaj. Elnök csenget.)

Bauer Endre: A kritikát meg kell hallgatni, akár tetszik az, akár nem. Tessék folytatni.

Osváth István: Két év előtt leszállitották a részjegyek kamatját 6%-ról 4%-ra. Most pedig 5%-ra akarják felemelni, mert másképpen nem tudnak pénzhez jutni. (Nagy zaj. Eláll!)

Pászty Károly: Hallgassuk meg! Ne engedjük magunkat provokálni!

Osváth István: Az évi eredmény nem mutatja, hogy az igazgatóság munkálkodása jó volna. A szövetkezetnek nem az a célja, hogy egyesek egyéni hiuságukat legyezgessék. A lehető legolcsóbb árakat követeli. A sarki szatócs . . . (Nagy zaj.) . . . fizet adót, szállitást. Nem mondja, hogy olcsóbban adja, az is lehet, hogy rosszabbat is ad . . . (Szónok hosszu szüneteket tart. Zaj. Lárma.)

Bauer Endre kéri a szólót, ne tartson pauzát, különben nem bir rendet tartani. (Nagy zaj. Ne beszéljen, ha nem tud! Elég volt! Eláll! Vizet neki!)

Pászty Károly nyugalomra int. Tendencia rejlik e felszólalás mögött. Ne üljenek fel ennek. A céljuk csak az, hogy a közgyülést megtámadhassák. (Zaj.)

Osváth István: Nem kiván mást, mint olcsó árut . . . (Ujabb hosszu szünetet tart.)

Bauer Endre: Miután Osváth urat most már negyedszer szólitja fel beszédét folytatni, anélkül, hogy ennek eleget tett volna, megvonja tőle a szót. (Taps.)

Gáspár István sürgősségi inditványt nyujt be. A tárgy pro és kontra meg van világitva. Hogy mégis felszólalás történik, jele annak, hogy az időt huzni akarják.

A vita bezárását inditványozza. (Helyeslés.)

Bauer Endre az inditványt leszavaztatja.

Elfogadják.

Az elnök felteszi a kérdést, hogy tudomásul veszik-e a jelentést?

A közgyülés ily értelemben határoz.

Bauer Endre: Következik a napirend 2. pontja. (Óriási zaj.)

M. Kovách János felolvassa a felügyelő bizottság jelentését, amelyet a közgyülés egyhangulag tudomásul vesz és ennek alapján a felmentvényt is megadja.

Schwarz József a jövő évi költségvetéshez szól. Tekintettel a drágaságra, inditványozza, hogy az alkalmazottak bevonásával állapittassék meg hat hónapon belül a fizetésük, de egyben alkottassék meg részükre a szolgálati rendtartás is. Egy másik inditványában pedig az árudák ellenőrzésére választmányok alakitását inditványozza.

Verbir jövőre részletesebb költségvetést kér.

Bauer Endre leszavaztatja az első inditványt.

A közgyülés egyhangulag elfogadja.

Margulit Kálmán Schwarz József második inditványához szól. Ezt oda módositja, hogy az igazgatóság a legközelebbi közgyülésnek tegyen javaslatot.

Rákóczi Károly Margulit inditványát nem helyesli. Éppen ez a testület tartozik erkölcsileg bebizonyitani szociális gondolkodását.

Margulit Kálmán visszavonja inditványát.

Lévai Samu az inditványt pártolja.

Bauer Endre konstatálja, hogy ugy az inditványt, valamint az 1908. évi költségvetést — a két inditvány figyelembe vételével — a közgyülés elfogadja.

Ezután rátér a közgyülés a választásra.

Kiss Miklós felolvassa a szavazatszedő bizottságok tagjainak névsorát. Ehez a közgyülés hozzájárul.

Az alapszabályok módositására került volna ezután a sor.

Dr. Krivácsy Géza kijelentette, hogy az alapszabálymódositásokat ezen a közgyülésen nem tárgyalhatják, mert nyomdahiba folytán erről nem emlékezik meg a közgyülési tárgysorozat.

Schwarz József a szavazás előtt kivánja az inditványokat tárgyaltatni.

A közgyülés ily értelemben határoz.

M. Kovách János felolvassa Fábián János inditványát, melyet Verbir Béla felszólalása után odamódositották, hogy az évnegyedenként kiadandó árjegyzékben legyen egy szövetkezeti értesitő is, mely a tagokat a Konzum állásáról tájékoztatja és egyszersmind az esetleg elhangzó vádakra megfelel.

Ellenbogen Ferenc kérdezi, vajjon összeegyeztethető-e, hogy egy tárnok és neje alkalmazható legyen. Azt sem tartja helyesnek, hogy ugyanabban a házban lakjanak, ahol az áruda van. Idevonatkozólag orvoslást kér.

Kiss Miklós utal arra, hogy a tárnoknak óvadéka van. Évente kétszer rovancsolnak is. Különben az árukról, ki-ki maga szerezzen meggyőződést. Szól a debreceni házról is, amelyet felügyelet nélkül hagyni nem lehet, sőt biztonság szempontjából célszerü, hogy a tárnok ott lakik.

Rákóczi Károly is ily értelemben szól. Osztja Kiss Miklós nézetét.

Czigány Sándor jelentkezett ezután szólásra. (Óriási lárma támadt. Eláll! Eláll! Nem hallgatjuk meg! Menjen a Kardos-bankba! Dobják ki a Kardos-bank ágensét! Ilyen és ezekhez hasonló kiszólások csak ugy röpködtek feléje. Hasztalan volt az elnök minden fáradozása, hogy csendet teremtsen. A percekig tartó lárma közepette végre is Czigány Sándor elállt a szótól.)

A közgyülés Ellenbogen inditványának ugy az első, mint a második részét elvetette. Az első rész kimondatni akarta, hogy férj és feleség egy árudában ne legyenek alkalmazva, a második rész pedig, hogy a tárnok ne lakhassék oly házban, ahol áruda van.

Még *Rátkay István* hozakodott elő valami panaszszal. A nagy zajban szavai azonban a hirlapirók asztaláig nem hatoltak el.

Bauer Endre ezután elrendeli a szavazás megejtését. Ennek tartamára a közgyülést felfüggeszti.

Fél négy órakor hirdették ki a szavazás eredményét. Megválasztattak a leadott 6240 szavazatból

igazgatósági tagoknak:

Antal Ferenc, munkás (Istvántelki főmühely) 4751 szavazattal.
Bogárdi József, munkás (Ferencvárosi fth.) 4751 szavazattal.
Fábián János, munkás (Máv. gépgyár) 4751 szavazattal.
Farkas Lázár, munkás (Istvántelki főmühely) 4751 szavazattal.
Fodor Vilmos, raktáros (Ny. p. u.) 4751 szavazattal.
Halbrohr Mór, munkás (K. p. u. müszak.) 4731 szavazattal.
Kiss Miklós, munkás (K. p. u. kocsimühely) 4751 szavazattal.
Krivácsy Géza dr., titkár (Jobbp. Ü. V.) 4736 szavazattal.
Margulit Kálmán, ellenőr (Máv. igazg.) 4751 szavazattal.
Radzig János, szolga (Ny. p. u.) 4751 szavazattal.
Spitzer Lajos, munkás (Északi főmühely) 4751 szavazattal.
Zalán Károly, felügyelő (Máv. gépgyár) 4751 szavazattal.

A szavazást követő kisorsolásnál egy évre Antal Ferenc, Halbrohr Mór és dr. Krivácsy Géza kerültek be az igazgatóságba, Fábián János két évre, a többiek három évre választattak.

A felügyelő bizottság tagjai lettek:

Jokics Lajos, főellenőr (Máv. igazg.) 4736 szavazattal.

László Sándor, számtiszt (Északi főmühely) 4751 szavazattal.

Pászty Károly, munkás (Keleti kocsimühely) 4751 szavazattal.

Felügyelő bizottsági póttagok pedig:

Hirschler Ignác, munkás (Istvántelki főmühely) 4751 szavazattal.

Hubay István, munkás (Északi főmühely) 4751 szavazattal.

Lévai Soma, iroda-altiszt (Jobbp. Ü. V.) 4751 szavazattal.

Az 50-es szervező bizottság piros-fehérzöld lapján a következő nevek tündököltek:

Igazgatósági tagok: Wukow József, rákosrendezői főnök. Abarbanell Salamon, főellenőr, igazgatóság. Kecskés Dezső, irodakezelő, igazgatóság. Balla Mihály, főművezető, északi főmühely. Palik Ferenc, főművezető, istvántelki főmühely. Sörös István, főkalauz, nyugati pályaudvar. Ellbogen Ferenc, vizsgáló lakatos, északi főmühely. Balaskó István, kovács, istvántelki főmühely. Varga Tamás, főkapus, igazgatóság. Babarczy Sándor, lakatos, istvántelki főmühely. Pollák Simon, géplakatos, északi főmühely. Kurucz György, kovács, Máv. gépgyár.

Felügyelő bizottság. Rendes tagok: Nikásy Antal, számosztály-főnök, istvántelki főmühely. Kruchio Antal, irodakezelő, északi főmühely. Kreidl Lajos, hivatalnok, Máv. gépgyár. — Póttagok: Vajda Adolf, kárpitos, északi főmühely. Csanádi Mór, hivatalnok, északi főmühely. Finda József, ellenőr, igazgatóság.

Ez a lista azonban csak 1428—1489 szavazatot kapott.

A közgyülés a szavazás kihirdetését tapssal fogadta.

A megválasztottak nevében ***Jokics Lajos*** és ***Kiss Miklós*** mondtak köszönetet és lelkesitő beszédet, mire ***Bauer Endre*** a közgyülést bezárta.

A közgyülés lefolyása igazolta az öntudatos vasutasok áldozatkészségét is, amennyiben a vidékről számos tag megjelent, hogy diadalra segitse az öntudatos vasutasok igaz ügyét. A jól végzett munka öntudatával térhettek vissza társaik körébe, buzditani ezeket a további kitartó munkára.

1908 április 19-ike egy ujabb győzelemmel szaporitotta az öntudatos vasutasok sikereinek számát.

SZÖVETSÉGI ÜGYEK.

A Vasuti Munkások Országos Szövetségének hivatalos közleményei.

Központi iroda: VII., Garay-utca 16, I. em. 6. ajtó.

A szövetség központjának telefonszáma 76—01.

A helyi csoportok közleményei.

Felszólitjuk a helyi csoportok vezetőségeit, illetve a kiküldött vigalmi bizottsági tagokat, hogy a márciusi estélyre kivitt belépőjegyek árával *haladéktalanul* számoljanak el, hogy a kimutatást a lap részére elkészithessük.

A székesfehérvári helyi csoport egyleti helyiségét április 1-én a Budai-ut 3. szám alatti „Munkás-Otthonba“ helyezte át.

Hivatalos órák: befizetés és értekezlet minden héten csütörtökön este 8 órától.

Könyvtári órák: csütörtökön este 7-től 8 óráig; vasárnap délután ½2-től 3 óráig.

Vezetőségi ülés minden hó első keddjén.

A pécsi helyi csoport vezetősége értesiti tagjait, hogy folyó év május hó 1-től egyleti helyiségét Kossuth Lajos-utca 16. szám alá, a „7 fejedelemhez“ cimzett vendéglő épületébe (bejárat a kapu alatt, balra az emeleten) helyezi át.

A pécsi helyi csoport folyó hó 25-én, este ½8 órakor az egyleti helyiségben (Kossuth Lajos-utca 19) rendes havi taggyülést tart. A tagok tömeges megjelenését kérjük.

Az orosházai helyi csoport egyleti helyiségét Vasut-utca 280. szám alá helyezte.

A komáromi tagtársak május hó 3-án, délután 3 órakor a Bodis-féle vendéglőben (Gyár-utca) értekezletet tartanak.

Felolvasások.

Az északi főmühelyi helyi csoport folyó hó 25-én, szombaton, este 6 óra után a Müller-féle vendéglőben felolvasást rendez.

A rákoskereszturi helyi csoportban (Pestiut 2) folyó hó 26-án *Fáber* Oszkár elvtárs tart felolvasást.

A székesfehérvári helyi csoport vezetősége értesiti a csoport összes tagjait, hogy az uj helyiségben sorozatos felolvasásokat és tudományos szabad előadásokat fog bevezetni, amelyre már előre is felhivjuk munkástársaink figyelmét.

Itt megjegyezzük, hogy uj helyiségünkben külön olvasó és külön játékterem áll dijtalanul a tagtársak rendelkezésére.

Négy év.

Kerek négy esztendeje, hogy a *Magyar Vasutas* zászlót bontott.

Izzó páratelt volt akkor a lég, amelybe halk nyögdicsélés vegyült csak: az elnyomott vasutasok elfojtott jajszava. Közvetlen a *„nagy sztrájk“* előtt indult meg lapunk, amely sztrájknak buknia kellett, mert az akkori sztrájkvezérek fennhéjázva hirdették, hogy ők nélkülözhetik a vasutas munkásság segitő kezét... Azóta nagyot fordult a világ. A hires sztrájkvezérek két-három átváltozáson is mentek keresztül. Zsirondistákká, majd szakáll-lovagokká lettek, sőt egyesek közülök már faképnél hagyták ezt a gárdát is. A vasutasok ezrei követték ingadozó vezéreiket. Minden indok nélkül hagyták el majd ezt, majd amazt a tábort, ingadozó volt minden lépésük.

Egyedül csak a *Magyar Vasutas* és lelkes csapata haladt tovább a kijelölt uton. A szervezkedést, az osztály- és öntudatot irtuk zászlónkra és ezektől a jelszavaktól soha, de soha sem tértünk el.

Sohasem változtattunk irányt. Szókimondóan küzdöttünk mindig az elnyomott vasutasság igazáért. A mi betűink élesztették a vasutaslelkekben szunnyadó szikrát. A mi betűink férkőztek a sinek rabjainak agyába, felgyujtva mindenütt az öntudat szunnyadó mécsét. S ha volt sikere a vasutasságnak az elmult 4 év alatt, ugy a *Magyar Vasutasnak* része volt benne.

De nem kérünk részt a dicsőségből. Nem babérok, nem pálmák után áhitozunk mi. Nem keressük az elismerést, a jutalmat, de keressük a harcot, a veszélyt, kutatjuk az alkalmat, amidőn a vasutasság részére irányt, utat jelölhetünk ki.

De nemcsak hogy utat jelölünk, hanem magunk is azon az uton haladunk, sőt vezetünk, mi megyünk előre.

Könnyü ezt tennünk! Szabad, független lap vagyunk. Öntelt megelégedéssel mondhatjuk, hogy nem sóvárogtunk a hatalmasok aranymagjai után, nem vágytunk az erősek kegyes mosolyai után, hanem boldogok voltunk, amidőn a vasut rabjainak igaz ügyét egy parányi lépéssel előbbre vinni segitettünk.

A fegyverekben nem válogattunk sohasem, de hogy tisztességes volt mindig az a fegyver, amelylyel dolgoztunk, arra bizonyiték, hogy hosszu 4 év alatt egyetlen egy izben marasztalt el bennünket a *„független“* biróság, akkor is azért, mert bizonyitanunk nem volt szabad.

Aki ismeri szókimondásunkat, az birja csak felfogni, hogy mit jelent az, hogy 4 év alatt csak egy sajtópörünk volt. És ebből tetszik ki a maga teljes mértékében, hogy mily igazak, alaposak voltak azok a kemény igazságok, amelyeket a hatalmasok, meg a sinbetyárok ellen hangoztatni mertünk. Nem volt okunk kitől tartani s a mostani negyedik évfordulón sem tekinthetünk mást feladatunknak, mint szókimondóan, bátran szolgálni a vasutasok ügyét.

És hogy ez a mi feladatunk s hogy ezt a feladatot jól fogtuk fel, arra bizonyság, hogy lapunk nem csak a vasuti munkásság szócsöve, hanem kulturmunkát végzett, amikor a kinevezetteket is zászlaja alá toborzotta.

Ha ma nincsenek oly ádáz tusák, mint négy év előtt, de mi harcra készen állunk s ha visszatekintünk a lefolyt négy év küzdelmeire, akkor ismét csak azt irhatjuk e sorok alá, amit tavaly is irtunk, hogy a jövőben is harcolni fogunk a vasuti alkalmazottak igazai mellett.

Lakás-, élelmiszeruzsora és a Máv.

(Vége.)

Refaktiákkal teremtik meg ugyanis a Magyarországból való *mesterséges*, külföldre való *kivitelt*. Különösen *az élelmiszerek és az épületfa kivitelét egyenesen refaktiákkal tették lehetővé és emelték nagyra.*

Már pedig egészséges exportról csak ugy beszélhetünk, ha a belfogyasztásnak a beltermelés utján való ellátása után történik a kivitel, de semmiesetre sem akkor, ha a spekulációra épitett kivitel elvonja a belfogyasztástól is a szükséges mennyiséget és ezáltal mérhetetlenül felcsigázza a belfogyasztásra szánt szükséges cikkek árát.

Magyarországon ezzel senki sem törődik, különösen nem a Máv. Ez egyszerüen közzéteszi, hogy aki ilyen meg ilyen mennyiségben kivitelre ilyen vagy olyan árut szállit, *annak a fizetett szállitási dij nagyobb részét visszatériti. Ez a refaktia.*

Sajátságos dolog, hogy azok az áruk, amelyekre refaktiát ad a Máv., természetük szerint rendszerint *élelmiszeráruk*, az az áru pedig, amire 0·16 és 0·18 fillér egységtételeken felépült rendkivül kedvezményes dijtételt állapit meg, a tömegben szállitott *kiviteli épületfa.*

Már most természetes, hogy a tőke, mely minden kinálkozó profitalkalmat felhasznál, nem szalasztja el e kedvezményes dijtételekből és refaktiákból remélhető hasznot sem s akár kedvez ez az ország közgazdasági viszonyának, akár nem, akár egészséges és természetes a kivitel, akár nem, mesterséges, egészségtelen exportot teremt.

Kimutatható, hogy *egy csomó részvénytársaság alakult kizárólag a refaktiákra támaszkodva, tömeges élelmiszer-kivitelre* és hogy e részvénytársaságok majdnem *egyedüli hasznát a refaktiákból eredő visszatériteit összeg alkotja.*

Azt hisszük elegendő, ha a **baromkiviteli** vagy a tojás- és vajkiviteli r.-t.-okat emlitjük meg, mint olyanokat, amelyek mig egyrészt az általuk összevásárolt baromfi-, tojás- és vajárut a refaktiák segélyével ugyszólván szállitási költségmentesen kiszállithatják, addig másrészt *az ittmaradt* csek ly és rossz minőségü áruval a *legféktelenébb élelmiszer-uzsorát üzhetik*, mert az ország belfogyasztására szükséges áru csekély zkinálata és nagy kereslete között mérhetetlen aránytalanságot teremtenek mesterségesen. Mert az csak természetes, hogy mikor az országból az élelmi cikkeket a közgazdasági fejlődés szükségességére hivatkozó *refaktia segélyével* az országból tömegesen kiszállithatják, akkor itt benn az országban ugyanez az élelmicikk természetszerüen *megdrágul.*

Innen van az, hogy ma már a magyar tojás, vaj, baromfi Berlinben olcsóbb, mint Budapesten.

Mig tehát a Máv. segélyével, mint a közgazdasági fejlődés eszközei, külföldre hurcolhatják élelmicikkeinket e társaságok: addig ugyancsak a társaságok itt az országban, élelmicikkhiányra hivatkozva, méregdrágává teszik ugyanazt az élelmicikket, melynek nálunk termelt feleslegét külföldre csapolták le.

Ugyanigy vagyunk a **kiviteli** épületfával. A Hoffmann-, Schenker-, Neuschloss-cégek azok, akiknek zsebére dolgozik a közgazdasági fejlődés eszköze: a vasut, akiknek a leglehetetlenebb kedvezményekkel lehetővé teszi a *faexportot* és igy a hazánkban előálló fahiányt és az ennek nyomában mutatkozó óriási épületanyag-drágulást. *1906. év tavaszán például bizonyos minőségü épületfa*

egyszerre több mint 100 százalékkal emelkedett. Hogy ezután minő befolyással van az épületanyag ilyen drágulása a lakás-uzsorára, azt felesleges fejtegetni, ha meggondoljuk, hogy a tőke minden egyes jogeimet százszorosan aknáz ki a fogyasztó rovására és figyelembe vesszük, hogy ilyen méregdrága anyag bizony nem nagyon kedvez az épitési vállalkozásnak, aminek lanyhulása pedig a *lakásinségre vezet.*

Kimutattuk tehát, hogy *közgazdasági fejlődés egyenlő a refaktia-rablólovagsággal a gyakorlatban, ami viszont szoros összefüggésben van a lakás- és élelmiszer-uzsorával.*

A Máv. politikája azonban más irányban is melegágya az élelmiszer-uzsorának. Egész menetrendje ugyanis a Bécs felé tendáló mesterséges élő állatkivitelnek kedvez, akárcsak egy gyarmatállam vasutpolitikája az anyaországnak. Mig az ország belsejében a gyorstehervonat ritka holló, addig *Bécs felé ömlenek a gyorstehervonatok,* hogy csak lehető legyen Bécsnek fogyasztását magyarországi hussal ellátni naponta. Hogy ez nem tisztán Bécs érdekében történik, hanem agrárius érdek elsősorban, hogy igy a marha ára kétszeresére szökjék, legalább a belföldi fogyasztásban: ez magától értetődő. Itt azonban e szempont lényegtelen, mert a döntő az, hogy a Máv. menetrend-politikája folytán ma már ott tartunk, hogy *a magyar ökör Budapesten drágább, mint Bécsben és jó markahust Budapesten csak ugy kapunk, ha Bécsből visszahozatjuk.*

Nagyjában ezek ama Máv.-intézkedések, melyek *a lakás- és élelmiszer-uzsorások első patrónusává teszi* Magyarország legnagyobb vállalatát.

Rámutathatnánk még igen sok hasonszőrü részletre, de térszüke nem engedi. Itt még csak annyit akarunk e tárgyban megjegyezni, hogy a lakás-uzsora megteremtéséhez a Máv. „jóléti" politikájával is nagyban hozzájárul. Mig ugyanis külföldön ma már magánvasutak is lakóházakat épittetnek alkalmazottaik részére és ezeket nekik az élvezett lakbérnél olcsóbban adják bérbe: addig a Máv., ha tessék-lássék épit is, ezt olyan helyeken teszi, ahol a lakásuzsora még nem dühöng, mig olyan helyeken, hol a lakbérállapotok tarthatatlanok, *összetett kezekkel engedi át a kiszipolyozásnak alkalmazottait, sőt telekspekulációjával a munkások házépitési tervét is hátráltatja vagy megakadályozza.* Ha még megemlitjük, hogy a Budapest környékén lakó munkásoknak legujabb rendelettel a vonatok használatát is korlátozták és igy szinte áttetsző tendenciával *rá akarják kényszeriteni a vidéken lakó munkásokat a városban lakásra,* hogy igy lakáshiányt és ennek folytán ujabb lakásuzsorát hivjanak elő: akkor le is zárhatjuk ezt a bünlajstromot, melyet a Máv. fő és legfőbb vezető emberei őrültséggel határos gazdasági politikájukkal szolgálat-táblázatukba kitörülhetetlenül bevésték.

Ez a bünlajstrom történeti okmány lesz az utókor részére. *l. j.*

Honmentés az északi főmühelyben.

Podolsky úr, a reménybeli főfelügyelő alaposan kiakarja érdemelni a részére kilátásba helyezett főfelügyelői méltóságot. Választat rendőrség, katonaság kirendelése mellett. Hogy saját hivatalának tisztét, méltóságát szállitja le akkor, amidőn ezen eszközök alkalmazása révén megrenditi a vasutintézet munkásságának önuralmában, intelligenciájában vetett hitet, az ugy látszik közömbös ugy ő reá, mint az intézetre nézve. Megtörni minden uton és módon a szervezett munkásság erejét, ez a fő cél. Hogy milyen lesz a siker, azt megmutatja majd a jövő. Podolsky ur valószinüleg eléri szolgálatainak jutalmát, hiszen a Máv. mindig bőkezü akkor, ha a szervezett munkásság letörése révén szerez valaki érdemeket és bőkezü lehet különösen akkor, ha a szervezett munkásság béremelésénél eszközölt törlések bátran meg is hozzák azon különbözeteket, amelyek a jutalomként ajándékozott magasabb fizetések révén keletkeznek. Podolsky ur tehát emelkedhetik, de hogy a szervezett munkásság erejét megtörhessék, ahoz még igen sok Podolsky is gyöngének fog bizonyulni.

Pedig dolgoznak erősen. — A felügyelő bizalmasa, a még mindig nem müvezető Hotye, a renegát oláh, hetek óta műhelyfőnöki megbizás folytán csavarog.

Más embert szigoruan vonnak felelősségre, ha negyedórára hagyja el helyét komoly ok miatt. Hotye felsőbb rendeletre tagokat fogdos. Szerszám napról-napra nem kerül kezébe, mert a felügyelő ur honmentő egyesületet alapit s Hotye és Czigány agitálnak.

A főmühely kebelében közel két évtized óta áll fenn a „Törekvés" dal- és önképző-kör. Ha a müvelődes a cél, ugy nincs szükség ujabb egyesületre. Tessék a felügyelő urnak intézkedni, hogy müködjék az egyesület ugy, amint szabályai előirják s alkalom bőven nyilik az önképzésre, amit nagyban segithet elő az egyesület meglevő könyvtára is. Igen ám! De annak tagjai a szervezett munkások is, akik szintén felemelhetnék szavukat az *„önképzésnek"* nevezett Podolsky-Hotye féle népbolonditó müveletek alkalmával. Kidobni őket nem lehet. Ők pedig maguk akarnak lenni, hogy zavartalanul üzhessék kisded játékukat, ahol szabadon áldozhatnak a honhaza *hazafyas* oltárain. Ezért uj egyesületet alakitanak s Hotye már hetek óta annak fogdos tagokat, sorra járva a műhelyeket, műhelyfőnöki engedélylyel.

Sőt az igazgatóság az elnök engedélyével, akiknek tudtával hivatalos munkaidőben történik a korteskedés.

Szól pedig a felhivás következőképpen:

„Alulirottak kinyilatkoztatjuk, hogy a Máv. északi főmühelyében alakult *nemzeti fogalom föltétele alapján álló munkásjóléti,* ipar-, szak- és szépirodalmi ismereteket terjesztő *„Nemzeti munkásmüvelődési egyesület"* rendes tagjai kivánunk lenni s beleegyezünk abba, hogy állandó havi tagjárulék cimén husz fillér hivatalból levonassék. Temetéseken az egyesület zászlója őrséggel kivonul."

Furcsa kis egyesület lesz, amelyiknek a *„zászlója őrséggel kivonul".* Más tisztességes egyletekben az őrség vonul ki zászlóval, itt forditva lesz. Ugylátszik nem hiába rendelték meg az elnökigazgató altal adott s a munkásoktól gyüjtött filléreken készülő zászlót Franciaországban, de ördöngős egy lobogó is lesz.

Tehát *„a nemzeti fogalom feltétele alapján fognak állani".* Vajjon megtudnák-e mondani Podolsky-Hotye urék, hogy mit jelent ez? Mert *„a nemzeti fogalom feltétele alapján"* keletkezett *a nemzetköziség is* és mert nemzeti fogalom feltételek nélkül el sem képzelhető a nemzetköziség sem és az előbbi közvetlen szülőoka az utóbbinak.

Kiváncsian várjuk, vajjon miféle *„szépirodalmi ismereteket"* terjesztenek Podolsky-Hotya urék, amidőn az alakitandó egyesület *„eszei"* vállvetve sem tudnak tiz sort fogalmazni s három mondatot értelmesen kifejezni!? S mit fognak produkálni a tagok, ha az alapitók, az előljárók maguk ennyire képtelenek?

De kiváncsiak vagyunk arra is, vajjon miféle *„jóléti"* intézkedéseket valósit meg majdan az a tervezett hatosos egyesület? Mert az, hogy *„az egyesület zászlója temetéseken őrséggel kivonul",* talán még sem egészen *„munkásjóléti"* intézmény. Legalább nem mindnyájunk szemében az. Többre, azt hisszük, nem is fogja futni, ámbár erre sincs éppen semmi szükség, hiszen van a főmühelynek 21 év óta fennálló temetkezési egyesülete, berendezkedve minden ilyen alkalomra.

A *„munkásjóléti"* jelzőnek tehát egészen más értelme van. Tiz sort ugyan becsületesen megirni képtelenek, de ravaszság az van bennük több a kelleténél. A szolgálati pragmatika 35. §-a ugyanis határozott szavakkal megtilt a jövőre minden hivatalból eszközlendő levonásokat, egyedül ***a jóléti intézményekre*** rendel kivétel csak.

A *„nemzeti fogalom feltételére"* még Podolsky-féle okoskodás alapján sem lehetne rá fogni a *„jóléti"* elnevezést, másrészt azonban havonta házalni a hatosokért szintén kellemetlen dolog.

Biztositani akarták azért már mindjárt a cimnél a kitételt, amelyre hivatkozva kérhessék a hivatalos levonás kedvezményét, ámbár a teendő jóléti intézkedésekről egy árva betüvel sem tesz említést a szövege a felhivásnak.

Várjuk azért az igazgatóság döntését a dologban: vajjon munkásjóléti intézménynek tekinti-e azt, ha *„a temetésekre a zászló őrséggel kivonul!"*

Kimutattuk, hogy az egyesület megalakitására az itt bevallott egyik célból sincs szükség. Ezen célokat sokkal inkább képesek szolgálni a már meglevő, megerősödött egyesületek, sem mint egy ujonnan alakult vagyontalan egyesület. A felhivásban bevallott cél tehát csalás, humbug s az egyesület felállitásával rejtett célokat akar szolgálni Podolsky ur. Politikai vigécnek szegődvén, famulusaival egy akolba óhajtja tereltetni az egész hü nyájat, a *honhazaffyasok* gerinctelen alakjait, *„a nemzeti fogalom feltételek alapján"* megosztani a munkásságot politikai nézetek alapján, hogy annál könnyebb legyen a nyilvántartás, s az egyesületbe be nem lépett szervezett munkásság üldözése!

Szóval: megosztani és uralkodni!

Ön *„ravasz lengyel"*, reménybeli főfelügyelő ur!

Az előléptetést, ami után annyira törj magát, talán meghozza a minden áron való igyekezet. De a szervezett munkásság megtörésére alapitott számadása talán még sem ugy fog sikerülni, amint azt ön gondolja!

Társadalomtudomány.

Hazafiság és szociáldemokrácia.

(*Kautsky után németből.*) (7)

(Befejezés.)

És valóban lehet-e pozitivabb munkát képzelni is, mint a militarizmus leküzdését? Ha a szociálreformok mindjobban elposványosodnak, ha még a kulturmunkát is mindjobban elhanyagolják, amelyek azonban a tőke érdekeivel nem is ellenkeznek; ha a népoktatás nyomoruságos, ha éhező iskolás gyermekek táplálása legyőzhetetlen akadályokra talál, ha a kórházak elégtelenek, a nyilvános közlekedési eszközök, posta, távirda, vasut, csatornázás, utak nem épülnek ki, ha a nép élelmi szerei nemcsak a védővámokkal, hanem pénzügyi vámokkal is megterheltetnek, ugy mindezt csak a militarizmus idézi elő, az a militarizmus, amely szorosan egygyé van forrva a kapitalizmussal, a mérhetetlen igényeket még inkább növeli.

Minden törvényhozás első és elengedhetetlen feltétele a pozitiv munkánál, a militarizmus eredményes leküzdése.

Az egyedüli párt, amely ezt *megakarja* és *megtudja* tenni, az a nemzetközi szociáldemokrácia.

De nemzetközi akciója, bármily hihetetlenül is hangozzék ez, csupán nemzeti akció formájában vihető keresztül.

Charity begins at home, jóttevés otthonu kezdődik, igy szól egy angol példaszó.

Igy kezdődik meg a militarizmus elleni küzdelem minden országban, mint küzdelem a saját országabeli kormánynak militarizmusa ellen és csak ily módon lehet eredményesen keresztülvinni.

Esztelenség volna, ha a német szociáldemokrácia az angol- vagy a franciaországi militarizmus ellen akarna küzdeni, vagy megforditva. Ott kell az ellenséggel felvenni a harcot, ahol találni, ahol megverni lehet és nem ott, ahol elérhetetlen.

De nemcsak esztelen, hanem céltalan is volna valamely ország szociálistáinak, hogy támadásuk sulypontját idegen országba

helyeznék át. Ezzel éppen az ellenkezőjét érnék el, amennyiben a militarizmus megerősitését mozditanák elő. Minél többet botránkozunk meg mások hadikészülődésein, annál inkább erősitjük a militarizmust saját országunkban, annál jobban gyengitjük a militarizmus elleni küzdelmet a saját országunkban.

Minél jobban küzd pl. a magyar szociáldemokrácia a militarizmus ellen, annál könnyebbé teheti a francia vagy más országbeli szociáldemokraták küzdelmét a militarizmus ellen.

Ezzel szemben, ha a magyar szociáldemokrácia bármilyen, mondjuk taktikai okokból, engedményeket tenne ezen a téren a polgári hazafiságnak, akkor nyomban megnehezitjük a többi államok szocialistáinak a helyzetét és küzdelmét a militarizmus és sovinizmus ellen.

Igy értendő az, hogy az agitációnak és az akciónak a militarizmus ellen nemzetközinek kell lennie.

Hathatósan csak a saját militarizmusát birja minden nép leküzdeni és csakis akkor, ha a többi államok népei ugyanigy cselekszenek a saját országukbeli militarizmussal. Igy függnek össze a nemzeti és nemzetközi antimilitarista küzdelmek egymással.

Ebben a nemzetköziségben rejlik az a biztositék is, hogy a szociáldemokrácia küzdelme a militarizmus ellen sohasem fog oda vezetni, hogy a saját népét fegyvertelenségre itélje egy állig felfegyverkezett szomszéddal szemben.

Tapasztaltuk, hogy a szabadságellenes törekvések, amelyek a XIX. század népeit fegyverrel kényszeritették egymás elé állni, már megszüntek; tapasztaltuk, hogy a mai militarizmus távolról sem szolgálja a fontos népérdekeket, hanem csupán a profit megvédésére szoritkozik. Nem a saját népe függetlenségét és sértetlenségét biztositja, amelyet senki sem fenyeget, hanem kizárólag biztositani, kiterjeszteni igyekszik a tengerentuli hóditásokat, amelyek viszont csak a tőke profitját vannak hivatva gyarapitani. Az államok mai ellentétei nem idézhetnek elő oly háborut, amely ellen a proletár-hazafiságnak a leghathatósabban állást foglalnia kellene.

Ma még sehol sem eléggé erős a szociáldemokrácia ahoz, hogy a fegyverkezésnek határt szabjon, de ahoz már elég erős, hogy a kormányokat a háboruk veszedelmére figyelmeztesse, amely háboruk nyomán a forradalom lángolhat fel.

És már ez is nyereség. Ha azonban valamely államban elég erős lesz a szociáldemokrácia ahoz, hogy a katonaterhek ellen energikusan kikelhessen és ezeket annyira redukálni lesz képes, hogy jelentékeny összegek maradnak kulturális célokra és szociális reformokra, akkor meg lehetünk győződve, hogy a szociáldemokrácia minden modern kulturállamban elég erős lesz ahoz, hogy annak az egy államnak a példáját kövesse, amit azután valamennyinek követni kell.

De ha a szociáldemokrácia teljes győzelmet arat, akkor ledönti mindama sorompókat, amelyek ma nemzeteket választanak el egymástól, akkor egy uj korszak, a legteljesebb szabadság és a nemzetközi közlekedés korszaka kezdődik, oly korszak, amelyben a nemzetek békés együttműködése biztositva lesz, ahol minden kizsákmányolásnak — nemcsak a proletáré a tőkés által, hanem a szegény és agrárnépek kizsákmányolása a gazdagok és ipariak által — vége szakad és minden társadalmi és nemzeti ellentét véget ér.

Es ekkor megszünik minden háboru-ok, minden háboruveszély és feleslegessé válik a háborus készülődés. Ekkor fogja a proletárhazafiság legszebb győzelmeit ünnepelni a nép boldog fejlődésében. És ekkor fogja végét érni az átokra méltó polgári hazafiság, amely hazafiság nem a népek jólétére törekszik, hanem szenvedélylyel tör a profit után, s amely hazafiság történelmi feladatát abban látja, hogy a profit miatt a népmegeket elszegényitse és vágóhidra hurcolhassa. Addig nem lesznek a népek szeszerencsések, addig nem fognak fejlődni, amig véget nem ér a hazafiságnak ilyen fajtája.

A HÉT ESEMÉNYEI.

Rablótámadás egy expresszvonaton. Newyorkból táviratozzák, hogy a Nothern-Pacific-vasut egyik expresszvonatán, amikor a vonat Mineapolis állomást elhagyta, két revolveres rabló sorra járta a vasuti kocsikat és az utasokat lelövéssel fenyegetve, arra kényszeritették, hogy adják át pénzüket és értéktárgyaikat. Az utasok nem mertek ellenszegülni a rablóknak, akik gazdag zsákmánynyal megterhelve, a legközelebbi állomás előtt, amikor a vonat lassitani kezdte menetét, leugrottak a vonatról és elfutottak.

A minap is érkezett hir vonat ellen intézett merényletről. Jekaterinoslavból jelentik: A város közelében vakmerő merényletet követtek el egy postavonat ellen, amely Irkutskon át Odesszába indult. A támadók megrohanták a vonatot és egy hivatalnokot, meg egy szolgát megöltek. A merénylők 30.000 rubelt vittek magukkal és elmenekültek. A vizsgálat állitólag kideritette, hogy a postavonat őrsége nem volt jelen s egyetértett a rablókkal.

Tengelytörést szenvedett Pusztapáka és Kiskunfélegyháza között vasárnap délelőtt a Szeged felől Budapest felé közlekedő 708. számu gyorsvonat. Sérülés vagy kár nem történt. A vonatok már rendesen közlekednek.

Összeütközött a vasárnapra virradó éjszaka milanói távirat jelentése szerint Sestocalende mellett egy személy- meg egy tehervonat. Tiz ember megsebesült.

Nagy vasuti katasztrófa. Az ausztráliai Melbourneből jelentik, hogy a város közvetlen közelében hétfőn este borzasztó vasuti katasztrófa történt. A Bendigoból jövő gyorsvonat nekiment egy személyvonatnak, amely egy Melbournetől 7 angol mértföldnyire lévő állomáson indulásra készen állott. A személyvonat 4 kocsija roncsccsá lett és hamuvá égett. Eddig 40 halottat és 50 sebesültet találtak. A gyorsvonat mozdonyvezetője azt állitja, hogy rövid idővel az állomásba történt berobogás előtt müködésbe akarta hozni a Westinghouse-féket, de az felmondta a szolgálatot.

Később érkezett távirat jelenti, hogy a legutóbbi jelentések szerint a vasuti szerencsétlenség alkalmával 42 ember életét vesztette, 88 megsebesült. Sokakat a romok közt támadt tüz sebesitett meg.

MULATSÁGOK.

A szegedi helyi csoport május hó 2-án az ujszegedi vigadóban nagyszabásu májusi ünnepélyt rendez, amelyre a tagtársak figyelmét jó eleve felhivjuk. *A vigalmi bizottság.*

A hatvani helyi csoport május hó 2-án majálist rendez, amelyre már eleve felhivjuk a tagtársak figyelmét.

A V. M. O. Sz. szegedi helyi csoportja 1908. évi május hó 2-án, szombaton, az uj-szegedi „Vigadó“ összes helyiségében, saját könyvtára és segélyalapja javára hangverseny, szavalat és emlékbeszéddel egybekötött *zártkörü táncvigalmat* rendez. Kezdete este pont 8 órakor. Belépődij: személyjegy 1 kor., családjegy 2 kor. 40 fillér.

CSERE.

Kazánkovács, a ceglédi fiókmühelyből, cserélne az istvántelki, szolnoki vagy a nagybecskereki mühelybe.

Előfütő, Piskiről, cserélni óhajt bármely fütőházba.

Kocsilakatos, Piskiről, cserélni óhajt temesvári mühelybe.

Esztergályos, a hatvani mühelyből, cserélni óhajt az istvántelki főmühelybe.

Szerkesztői üzenetek.

Lapzárlat hétfőn este. Később beérkezett közlemény csak a következő számban közöltetik.

Szerkesztővel értekezni naponta délelőt 10—12-ig lehet.

Kérjük a közleményeket röviden, de azért érthetően megirni. A papirnak csakis az egyik oldala használható. Piros tintával vagy ceruzával megirt kéziratok nem használhatók fel.

Komárom. Jövőre megtalálja, amit megküldeni kér, lapunkban.

Pöstény. Azokat a fürdői viszonyokat ismerjük. Nincs helyünk most ezzel foglalkozni. Sokkal mozgalmasabb időket élünk.

F. J. Ilyen tengelytörés-baleset emlitésre nem méltó. Van önöknél egyéb megirni való. Ezzel tessék megpróbálkozni! Szivesen vesszük.

Sátoraljaujhely. Felmentését kérvényezheti hadkiegészitő parancsnokságnál. A kérvényben megemlitheti mindazt, amit nekünk irt, azonban hitelesittetnie kell az ottani polgármesteri hivatal által.

Északi főmühely. Hogy Wiedemann-Ember-Szücs-Pollák-Ellenbogen mily cimen kapják fizetésüket a számosztályban, hogy mire a többi sorra kerül, ők már rég elmentek, azt mi nem tudhatjuk. Tessék Podolszky urhoz fordulni.

Matematikus. Önnek sok ideje lehet, ha még azt is összeszámlálta, hogy Batthyány grófot január elsejétől április 15-ig 227 izben üdvözölték a szentek *táviratilag.* Nagyon természetes, hogy ezek között 173 *„meleghangu“* távirat is volt. Tél közepén talán ezekkel a meleg hangokkal fütenek a szegény vasutasoknak.

Egyébiránt csak hadd szálldogáljon a távirat. Telik a Vasutas-szövetség pénzéből még bálványimádásra is.

Kassa. Ugy szokott lenni, hogy minden csekélység miatt „jegyzőkönyvet kérnek“, de a dolog vége legtöbbször az, hogy a jegyzőkönyvet irattárba teszik. Hadd egye a moly.

Akik a ti filléreitekből huznak hasznot, azok az üzletemberek kötelesek benneteket támogatni azzal, hogy a Magyar Vasutast előfizetik.

Felelős szerkesztő: **Faragó Dezső.**

Világosság könyvnyomda r.-t. Budapest, VII. Nyár-utca 1.

HIRDETÉSEK.

E rovat alatt közlöttekért a kiadóhivatal nem vállal felelősséget.

FRIEDMANN HERMAN
a vasutasok óraszállitója
Budapest, VIII., Vas-utca 19.
Ajánlja 3 évi jótállás mellett a legpontosabban kipróbált, jól járó
„VASUTI ÓRÁT“
Ára 7 korona.
Ezen órát utánvétel mellett szállitom. Meg nem felelő óráért a pénzt visszaadom.

MEGJELENT!
A MAGYAR VASUTAS
1907. ÉVFOLYAMA
: DISZKÖTÉSBEN :
ÁRA 8 KORONA.
A helyicsoportok vezetőségei megrendelhetik a könyvtár részére a kiadóhivatalban.

Nyáron szomjcsillapitó. Télen gyomormelegitő.

Reggeli és uzsonna-kávé tejjel vagy tej nélkül egész éven át:
FRANCK ENRILO KÁVÉJA
1 ltr Enrilo-főzet cukorral együtt alig 3 fillérbe kerül.

Az Enrilo lehütve felüdit. Az Enrilo melegen felmelegit. Az Enrilo tejjel táplál, kitünő izü és jóleső eszményi, teljesen alkoholmentes itala a népnek.